יגאל דכתב רחמנא למה לי אם אינו ענין לחרמים תנהו ענין למעשר אימא תנהו ענין לבכור א) מעשר גאולה כמותו רב אשי אמר לא יגאל דמעשר לא ימכר הוא אמר רב אשי מנא אמינא לה דכתיב 1והיה הוא ותמורתו יהיה קודש לא יגאל אימתי ב)עושה תמורה מחיים אימתי אינו נגאל מחיים הא לאחר שחיטה נגאל ג)הא בעי העמדה והערכה אלא שמע מינה לא יגאל לא ימכר הוא הניחא למ"ד ד)קדשי מזבח היו בכלל העמדה והערכה אלא למ"ד קדשי מזבח לא היו בכלל העמדה והערכה מאי איכא למימר אנן הכי קאמרינן מי איכא ה) דמחיים לא מיפריק ולאחר שחיטה מיפריק אלמה לא מחיים דאלימא קדושתיה לא מיפריק לאחר שחיטה ג) (א) דאקיל ליה קדושתיה מיפריק ולא כל דכן הוא ומה מחיים דאלים למיתפס פדיונו לא מיפריק לאחר שחיטה דלא אלים למיתפס פדיונו ד) מיפריק אלא ש"מ לא יגאל לא ימכר הוא ולכתוב רחמנא לא ימכר אי כתב רחמנא לא ימכר הוה אמינא ה) איזדבוני הוא דלא מזדבן דקא עביד עובדין דחול אבל איפרוקי מיפריק דהא עיילי דמיו להקדש להכי כתב רחמנא לא יגאל דלא איזדבוני מיזדבן ולא איפרוקי מיפריק:

מתני' ד)בש"א לא ימנה ישראל עם הכהן ו) ה)לבכור וב"ה מתירין א)ואפי' עובד כוכבים:

גמ' מתני' מני ר"ע היא דתניא בכור אין נמנין עליו אלא חבורה שכולה כהנים דברי בית שמאי וב"ה ז) אומרים אפילו זרים רבי עקיבא מתיר אפי' עובד כוכבים מ"ט דב"ש דכתי' 2ובשרם יהיה לך ח) וגו' מה התם כהנים אין ישראל לא אף הבא כהנים אין ישראל לא

ובית

תנהו ענין למעשר. למכירה: מסתברא דלמעשר שדינן ליה שכן גאולה כמותו כך שמעתי. ויש לי הרבה להשיב מדא דקאמר אי ס) בבעלים הקדש ניהו והרי הקדש בר פדייה שהרי קדשי בדק הבית נפדין כקדשי מזבח כדכתיב ו) ואם המקדיש יגאל את ביתו ובעל כרחין איצטריך למכתב בחרמים ז) לא יגאל ועוד דקאמר תנהו ענין למעשר ומה לנו להביא לא יגאל אמעשר הרי כבר נאמר בו ח) לא יגאל ואם למכירה קאמר היה לו עוד לומר אם אינו ענין לגאולה תנהו ענין למכירה אי נמי הוה ליה למימר לא יגאל דחרמים למה לי ש"מ לאפנויי ולדון גזירה שוה דמה כאן מכירה עמו אף מעשר מכירה עמו. הילכך י) מדומה לי דהכי מיבעי לך למיגרס יא) אמר רבא לא ימכר דחרמים לא צריך והכי פירושה רבא אמר בלא גזירה שוה נפקא לן במעשר דאינו נמכר דלא ימכר דחרמים לא צריך הקדש ניהו והקדש אין הרשות ביד בעלים למוכרו לאחרים אלא לגזבר נמסר וה"נ כל כמה דאיתנהו יב) ביד בעלים לא מזדבן חולין ניהו ונמכרין תנהו ענין למעשר דלא ימכר וכן עיקר: **מנא אמינא לה.** יג) מדלא ט) אסר ליה אלא מחיים דאי גאולה בבעלים דוקא יד) ולמידק הא לאחר שחיטה נגאל ותופס את דמיו: טו) **העמדה והערכה בעי אלא.** ודאי ליתיה בתורת פדיון כלל ואינו קדוש לתפוס את דמיו בקדושה והאי לא יגאל לא ימכר הוא ומשום דעביד ביה עובדא דחול קאסר ליה רחמנא הילכך מחיים דחמירא קדושתיה אסור לאחר שחיטה דאקלישא קדושתיה דהא נשחט במומו לאכילת זרים שרי למכור: גאולה משמע בבעלים ותופס ליה פדיונו דאי אין תופס פדיונו למה להו לבעליו לפדותו אלא לאו ש"מ לא ימכר משום עובדין דחול טז) קאסר ליה קרא: **להכי כתב לא יגאל.** יז) דמדאפיק מכירה בלשון גאולה שמע מינה דלא איזדבוני מיזדבן הוא ולא אפרוקי מיפריק ובגאולה גרידתא ליכא לאוקמה דא"כ יח) לא מצינן למידק הא לאחר שחיטה נגאל: **מתני' לא ימנה.** יט) אפי' אם זימן כהן אורח ישראל על הבכור בעל מום לא יאכל עמו: **גמ' מתני'.** דשרי עובד כוכבים באכילת בכור: **מני ר' עקיבא היא.** כ) דמתיר אליבא דב"ה קאמר ר' עקיבא דבית הלל מתירין אפי' עובד כוכבים: **מה** כא) **בתוך ושוק כהנים אין ישראל לא.** דכתיב (ויקרא ז) ואתה ובניך ובנותיך אתך:

הני

כב) **פסק מתני' מני רבי עקיבא היא.** ואומר ר"י דהלכתא כב"ה דמתניתין דשרו אפי' לעובד כוכבים ולא כב"ה דברייתא דאסרי ט)ופליגי אר' עקיבא דהוי סתם במתני' ומחלוקת בברייתא כג) דהוי הלכתא כסתם דמתני' כדאיתא בהחולץ (יבמות דף מב:) י)וכ"ש דהכא דסתם לן כלשון ברייתא דעדיף משאר סתמי כדאיתא בסוף שבת (דף קנו.) והא כ)דפרישנא בסמוך טעמא דרבי עקיבא מדכתיב כצבי וכאיל ואמרינן לאידך מוקים לה כר' אלעזר הקפר פי' דדרים בריש פרק שני דחולין (דף כח.) מה פסולי המוקדשים בשחיטה אף צבי ואיל בשחיטה ועוף אין לו שחיטה אלא מדברי סופרים משמע דר"ע לית ליה דרבי אלעזר הקפר אלא סבר לה כרבי דדריש שחיטה מוזכחת כאשר צויתיך מלמד שנצטוה משה על רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה דלמא הכי קיי"ל כרבי ואע"ג דרבי יוסי בר חנינא בנזיר בפרק מי שאמר כד)(דף כט.) סובר דאין שחיטה לעוף מה"ת אין ראיה ממנו שיהא הלכה כן דתנא הוא כדמוכח התם ועוד דר"ע כה) מלי סבר כר' אלעזר הקפר כו) וגמר חד מלבי וחד מאיל כדפרישית לעיל בפ' שני (דף טו.) גבי מה צבי ואיל פטורין מן הבכורה כו' ובהלכות גדולות משמע שרולה לפסוק כב"ה דברייתא ומשמע נמי דמדרבנן היא דפליגי ארבי עקיבא כז) * דפירשו שהחלב מותר לעובד כוכבים משום דאיתקש פסולי המוקדשים לאיל וצבי והבשר אסור להאכילו לעובד כוכבים מדרבנן ואין להביא ראיה דאסור לעובד כוכבים משום דקי"ל כההוא דרשא כח) ואכלת ולא לכלבים וה"ה לעובד כוכבים כדמוכח בפ' כל שעה (פסחים דף כט.) כט) דאשכחן כמה סתמי כהן דאיתא הכא בפרק הלוקח בהמה (דף כא:) לעיל גבי מרלת דם דתנן יקבר ובפרק עד כמה (לעיל דף כח.) מי שאינו מומחה וראה את הבכור ונשחט על פיו הרי זה יקבר ולקמן בפרקין (דף לג.) השוחט את הבכור ונודע (עד) שלא הראהו כו' הבשר יקבר ובפ' בהמה המקשה (חולין דף סט:) גבי ל) יצא רובו ה"ז יקבר לא)אבל הנך אין ראיה דשפיר אתיא כר"ע דהא לר"ע גופיה שמעינן ליה בפרק טבול יום (זבחים דף קג: וקד.) דאמר מדבריו למדנו שהשוחט את הבכור ונמצא טריפה שיאותו הכהנים בעורו משמע דבבשר אסור בהנאה והיינו טעמא כדפרישנא לעיל בפ' שני (דף יד.) גבי קדשים שקדם מום קבוע להקדשן דהיכא דשרי לישראל הוא דאיתקש לצבי ואיל ושרי אפילו לעובד כוכבים ולא איתסר מואכלת ולא לכלבין אבל היכא דאסור לישראל לא איתקש לצבי ואיל הילכך בכור שמת או נשחט בלא התרה או הותר ונמלא טריפה טעון קבורה כדמוכח הני סתמי ואפי' רבי עקיבא מודה כדאמר בפ' טבול יום (זבחים דף קד.) ואף ר"ע לא אמר לא) שיהא העור מותר אפי' בגבולין אלא כשהתירו מומחה אבל לא התירו מומחה לא לב) ובטריפה נמי מ)ואע"ג דשרי ר"ע העור אין הלכה כמותו כדמסקינן התם והלכתא כחכמים לג) דאמרי אין לא ראיתי ראיה אלא יצא לבית השריפה ומיהו לדידן לא בעי שריפה דהתם נ)במקדש הוא דבעי שריפה דבמקדש קאי ומ"ש שם בספרים והלכתא כחכמים בשר בקבורה והעור בשריפה פי' שם רש"י דלא גרס ליה דרבנן דאמרי בעור אלא יצא לבית השריפה לאו אדר"ע קיימי דאיירי בבכור בגבולין אלא אדרבי חנינא דאיירי בקדשי המקדש ומיהו קשיא בברייתא דלקמן בשמעתין (דף לג.) גבי שתי חטאות אחת תמימה ואחת בעלת מום דקאמר ר' אלעזר כר"ש אפי' בשר בעלת מום בקדרה וזורק דמה של תמימה אסורה וקתני עלה בתמורה בפ' ולד חטאת (דף כד.) יוצא לבית השריפה והשתא מאיזה טעם היא בשריפה כל עיקר פסולה לא הוי אלא משום דהויא כחטאת שכפרו בעליה דמתה וחטאות המתות דינם לד) ס)כשמתו ואי משום דכי נשחטו הויא ליה כעין קדשים פסולים שנפסלו אחר שחיטה שיוצאים לבית השריפה הא ע)בבכור תנן לה) דסבר כשנשחט שלא על פי מומחה וכשנמלא טריפה לו) הוי בקבורה כדפרישית ושמא יש לחלק בין בזמן הזה לזמן בית המקדש ואם היינו מחלקים בין נשחט שלא על פי מומחה לשאר פסול שאירע אחר שחיטה היתה מיושבת גירסת הספרים דזבחים אלא שנגרום אפכא והלכתא כחכמים בשר בשריפה ועור בקבורה ובזמן הזה הוא דקאמר שלא התירו על העור לשורפו כמו הבשר וא"ת מ"ש הא לז) במס' ערלה (פ"ג מ"ג) ומייתי לה בפ"ב דתמורה (דף לד.) האורג מלא הסיט מצמר הבכור ידלק הבגד וכל הנך שהבאתי משמע דדינו של בכור בקבורה ואין לחלק בין פ)שער לח) לשער דהכ"נ פריך משער נזיר ופטר חמור דתנן התם יקבר ובמס' ערלה (שם) תנן בשער צ)ובפטר חמור ידלק ואין נראה לדחות דהתם פריך משום דמשמע ליה מתני' לט) התם דקתני שער נזיר ופטר חמור דקאי שער אתרוייהו ועוד תניא נמי בתוספתא התולש צמר מבכור תם והניחו בחלון אע"ג שנולד לו מום לאחר מכאן ושחטו הרי זה יקבר וי"ל דאיכא לשנויי הכא כדמשני התם אפטר חמור כאן בשק כאן בשער פי' שער ממהר לכלות וסגי ליה בקבורה אבל אם עשה ממנו בגד חיישינן שמא יוציאוהו אחר שנקבר ובעי שריפה ואיכא דמשני התם ומוקי לה כר' יהודה דאמר אם רצה להחמיר על עצמו לשרוף את הנקברים רשאי:

ובית

עין משפט
נר מצוה

מ א מיי' פ"ח מהל' בכורות הל' ג סמג עשין קמה קמו טוש"ע י"ד סי' שו סעיף ה:

שיטה מקובצת

א) לבכור מסתברא מעשר גאולה כמותו: ב) איכא מידי דמחיים: ג) שחיטה דאקלישא ליה: ד) פדיונו איתו דין דלא מיפריק: ה) אמינא מזדבן הוא דלא איזדבוני: ו) הכהן על הבכור וב"ה: ז) וב"ה מתירין אפילו: ח) לך כחזה התנופה ושוק הימין סה: ט) אי כי בעלים הקדש: י) הילכך כמדומה לי: יא) למיגרס רבא אמר לא: יב) דאיתנהו כי בעלים לא מזדבן הס"ד ומה"ד חולין: יג) דלא אסר: יד) דוקא ליכא למידק הא: טו) דהעמדה והערכה: טז) דחול הוא קאסר: יז) דמדאפקי למכירה בלשון: יח) דא"כ בגאולה לא: יט) תיבות אפילו נמחק: כ) היא ר"ע מתיר אליבא: כא) מה התם בחזה: כב) תיבות פסק נמחק: כג) ומחלוקת בברייתא הלכתא כסתם מתני' כדאיתא בהחולץ וכ"ש הכא דסתם לן בלשון ב"ה דעדיף משאר כו' והא דפריש: כד) שאמר ואני: כה) דר"ע נמי מצי: כו) וגמר ס"א ומפיק חד: כז) עקיבא דפירש שהחלב מותר להאכילו לעובד כוכבים: כח) דרשא דואכלת ולא: כט) שעה דאשכחן להו כמה סתמי הכי לעיל בפ' הלוקח בהמה גבי חררת: ל) גבי מבכרת יצא רובו ה"ז יקבר מכל הנך אין ראיה: לא) אמר פי' שיהא: לב) לא ובטרפה נמי: לג) כחכמים פי' דאמרי: לד) דינם בקבורה כשמתו: לה) תנן יקבר כשנשחט: לו) טריפה נמי הוי: לז) הא דתנן במס': לח) שער לשאר דהכ"נ: לט) מתני' דהתם דקתני:

רבינו גרשום

תנהו ענין למעשר האי לא יגאל יתירא ולמכירה: והאי בעי העמדה והערכה. קודם שיגאל ואי אפשר להעמידן שכבר נשחט אלא ש"מ לא ימכר הוא: הניחא למ"ד קדשי מזבח היו בכלל. מצות העמדה והערכה אמרת דלא מחרים בלא יגאל ממש: אלא למ"ד וכו'. אמר לך רב אשי אנן הכי קא אמרינן כלומר מהא דייקינן דלא ימכר הוא ודמי איכא למיתפס דמחיים כי אלים למיתפס פדיונו לא מיפריק ולאחר שחיטה דלא אלים מיפריק אלא ש"מ דהאי לא יגאל לא ימכר הוא: לא ימנה ישראל עם הכהן. על הבכור בעל מום לאוכלו עמו:

מסורת הש"ס

א) [לעיל לג.], ב) [שבועות יא: חולין קלה.], ג) [לעיל יד: תמורה לב.], ד) [תמורה כב.], ה) [על הבכור כך איתא במשנה שבמשניות], ו) [ויקרא כז], ז) כי בעלים לא מזדבן ואי כי כהן חולין ניהו ונמכרים ולא"ע לחרמים תנהו ענין למעשר דלא כו' ר"ק, ח) דלא יגאל דמעשר לא ימכר הוא מדלא ר"ק, ט) אליבא דת"ק ופליגי ר"ק, י) [נ"ל וכ"ש הכא דסתם לן תנא כלשון ב"ה דעדיף כו' הג"ה], כ) דמפרש ר"ק, ל) מכל הנך אין ר"ק, מ) ואע"ג ר"ק, נ) בקדשי מקדש הוא וכו' לאקדשי מקדש קאי ר"ק, ס) כשמתו ר"ק, ע) צ"ל בבכור תנן יקבר כשנשחט כו', פ) לשער נזיר גופיה דכי ה"נ פריך מפטר חמור דתנן ר"ק, צ) פטר ר"ק.

תורה אור השלם

1. לא יְבַקֵּר בֵּין טוֹב לָרַע וְלֹא יְמִירֶנּוּ וְאִם הָמֵר יְמִירֶנּוּ וְהָיָה הוּא וּתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה קֹּדֶשׁ לֹא יִגָּאֵל: ויקרא כז לג

2. וּבְשָׂרָם יִהְיֶה לָּךְ כַּחֲזֵה הַתְּנוּפָה וּכְשׁוֹק הַיָּמִין לְךָ יִהְיֶה: במדבר יח יח

הגהות הב"ח

(א) גמ' לאחר שחיטה דאקלישא קדושתיה:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה פסק וכו' דפירשו שהחלב מותר לעובד כוכבים. עי' לעיל לג ע"ב תד"ה מגלשין:

מוסף רש"י

אימתי עושה תמורה מחיים. הכא נמי לאימתי אינו נגאל לא תהיה תורה אלא מחיים, אבל לאחר שחיטה נמכר (לעיל לא:). העמדה והערכה. שתעמוד על רגליה ויעריכנה הכהן כדכתיב (ויקרא כז) והעמיד את הבהמה לפני הכהן והעריך הכהן וגו' (שבועות יא.). לא ימנה ישראל עם הכהן לבכור. לאכול עם הכהן בשר בכור בעל מום שנשחט לכהן (תמורה כד.). אפילו עובד כוכבים. מותר לאכול עמו (תמורה ז.).